

COVID-19 pandemisi süresince şiddete maruz kalan kadınlara ve kız çocuklarına daha iyi destek sağlanması adına, Sivil Toplum Güçlendirme Platformu¹ yönergesi

COVID-19 pandemisi, herkes için büyük çaplı bir sosyal ve ekonomik bozulmaya neden olurken, yaygın ve mevcut ayrımcılık ve eşitsizlikler nedeniyle kadınları ve kız çocuklarını orantısız bir şekilde etkilemektedir.² Her kriz eşitsizliklere yol açar ve kadınlara ve kız çocuklarına yönelik halihazırda var olan eşitsizlikleri daha da derinleştirir. Bu nedenle, böyle dönemlerde devletlerin bu konudaki önleyici girişimlerine hız vermeleri ve şiddete maruz kalan kadınlara ve kız çocuklarına yönelik koruma önlemlerini artırmaları gerekmektedir.

Ev, kadınlar ve çocuklar için her zaman güvenli alan teşkil etmez, özellikle karantina (evde kalma) benzeri süreçlerde, şiddet uygulayanlardan uzaklaşma ve kaçıp kurtulma şansı azalacağı için daha büyük risk altındadırlar. Buradan hareketle, hükümetler tarafından getirilen sosyal mesafelenme ve karantina kurallarının eviçi şiddet riskini tetiklediğine yönelik kaygılar ortaya çıkmaktadır. İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından açıklanan verilere göre 2019 yılının Mart ayı, karantina tedbirlerinin uygulandığı 2020 Mart ayı ile karşılaştırıldığında eviçi şiddet olaylarında %38,2'lik bir artış gözlenmiştir.

Bu yönerge, Avrupa Birliği ve BM Kadın Birimi tarafından desteklenen “Normların Uygulanması, Zihniyetlerin Değiştirilmesi” bölgesel programı çerçevesinde desteklenen Türkiye’de ve Batı Balkanlarda toplamda 7 ülkede devam eden bir proje olan Sivil Toplum Güçlendirme Platformu projesi çerçevesinde, Kadın Dayanışma Vakfı ve Avrupa Şiddete Karşı Kadınlar Ağı (WAVE Network) tarafından hazırlanmıştır³. Yönerge, Türkiye’deki hizmet sağlayıcılara, COVID-19 sürecinde kadına yönelik şiddete maruz kalan kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmeleri adına destek sunmayı amaçlar ve burada sıralanan ilgili tüm önlem ve önerilerin karantina kaldırıldıktan sonra da uygulanmasını hedefler.

¹ Sivil Toplum Güçlendirme Platformu, bölgesel düzeyde kadınların seslerini ve örgütlerini güçlendirmek amacıyla Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya, Sırbistan ve Türkiye’den 9 kadın örgütünü bir araya getiren bir platformdur.

² Bkz. UN WOMEN, (2020). “Voices of Women’s Organizations on COVID-19”: <https://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20eca/attachments/publications/2020/04/voices%20of%20womens%20organizations%20on%20covid19final.pdf?la=en&vs=2118>

³ “Normların Uygulanması, Zihniyetlerin Değiştirilmesi” bölgesel programı hakkında daha fazla bilgi için bkz. <https://eca.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/regional-programme-in-the-western-balkans-and-turkey>

This programme is funded
by the European Union

Şiddete maruz kalan kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmek için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı başta olmak üzere, ilgili kurumlar tarafından aşağıdaki öneriler dikkate alınmalıdır:

- Kadın sivil toplum örgütlerince (STÖ) sağlanan destek hizmetleri ile devletin sunduğu önleme ve destek hizmetlerinin tam kapasiteyle işleyebilmeleri için bunlar temel hizmetler olarak ilan edilmelidir.
- Acil yardım hattı, kadın destek hatları, sığınmaevleri, kadınlar için danışmanlık hizmetleri gibi hayati destek hizmetleri sunan kadın STÖ'lerine maddi destek sağlanmalıdır.
- COVID-19 krizine yanıtın, bu kapsamda getirilen karantina önlemlerinin ve bu önlemlerin kaldırılmasının planlanması konusunda sürekli olarak kadın STÖ'leri ile iletişimde olunmalıdır.
- Pandeminin getirdiği zorluklara karşı, sığınmaevleri konusunda kadın STÖ'lerine danışarak acil durum protokolleri hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Yüksek risk altında olan hassas grupların (engelli kadınlar, göçmen ve mülteci kadınlar, vb.) ihtiyaçlarına cevap vermek adına kadın STÖ'leri ve diğer STÖ'ler ile işbirliği yapılmalıdır.
- Özellikle kriz zamanlarında Kadınlara Yönelik Şiddet ve Eviçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) standartlarına uymaya devam edilmelidir.
- Somut politikalar oluşturulması için toplumsal cinsiyete duyarlı veriler ve istatistikler toplanmalıdır. Şiddete maruz kalan kadınların ve dezavantajlı grupların ihtiyaç ve önceliklerinin acilen toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde değerlendirilmesine ihtiyaç vardır.
- Şiddete maruz kalanlara toplumsal cinsiyete duyarlı hizmetler sağlanması için tüm devlet (sağlık, eğitim, sosyal hizmet, emniyet) kurumlarına net yönergeler ve standart uygulama prosedürleri getirilmelidir.
- Sığınmaevlerinin adres gizliliğini korumak için sağlık çalışanları, sosyal hizmet uzmanları, emniyet güçleri ve ilgili diğer kurumlar için somut yönergeler getirilmelidir.
- Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik mevcut hizmetler, şiddete uğrayanlar tarafından destek hizmetlerine başvuruda kullanılabilecek KADES ve benzeri uygulamalar hakkında kamuoyunu bilgilendirmek için farkındalık kampanyaları (online veya diğer platformlar kullanılarak) yürütülmelidir.

Şiddete maruz kalan kadınlara ve kız çocuklarına daha iyi destek sağlarken şunlar dikkate alınmalıdır:

- Sığınmaevlerine veya diğer hizmetlere ulaşması gereken kadınlar ve çocuklarına öncelikli olarak COVID-19 testi uygulanmalıdır.
- Kadınlara yönelik destek hizmetleri sağlayıcılarına (sığınmaevleri, danışmanlık hizmetleri vb.) yeterli miktarda ücretsiz koruyucu ekipman (maske, eldiven vb.) sağlanmalıdır.

This programme is funded
by the European Union

- Belediyeler ve ilgili diğer yerel aktörlerle işbirliği içinde, şiddete maruz kalan ancak sığınmaevlerine kabul edilemeyen kadınlar ve çocukları için yeterli yatak kapasitesi oluşturulmalıdır.
- Kadınların kürtaj hakkına ve uygun maliyetli doğum kontrol önlemlerine kolay erişimi sağlanmalıdır.
- Sosyoekonomik olarak dezavantajlı kadın grupları için ilaç ve gıda dağıtım süreci koordine edilmelidir.

Şiddete maruz kalan kadınlara ve kız çocuklarına destek sağlarken Adalet Bakanlığı ve kolluk güçleri tarafından şunlar dikkate alınmalıdır:

- Kadına yönelik şiddet ve eviçi şiddet vakaları mahkemeler tarafından önceliklendirilmeli ve "acil durum vakası" olarak değerlendirilmelidir.
- Şiddet vakalarını bildirmek için polis karakollarına telefonla veya yüz yüze yapılan tüm başvuruların kayıtları tutulmalı ve saklanmalıdır.
- Bildirilen kadına yönelik şiddet vakalarında, Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu ve Risk Değerlendirmesi Formu doldurulmalı; risk değerlendirmesinin sonucuna göre en uygun önleyici ve koruyucu tedbirler değerlendirilerek eksiksiz şekilde uygulanmalıdır.
- COVID-19 karşıtı karantina önlemleri süresince eviçi şiddet ve cinsel şiddet faillerinin yanı sıra çocuklara yönelik şiddet faileri için de cezasızlık algısına yol açmayarak yasaların etkin bir şekilde işletilmesi sağlanmalıdır.
- Şiddete maruz kalan kadınlara ve kız çocuklarına daha iyi destek sunulması için halihazırda sunulan yasal hizmetler hakkında halkın bilgilendirilmesi adına kampanyalar oluşturulmalıdır.
- Şiddete maruz kalan kadınları ve kız çocuklarını korumak için 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamındaki koruyucu ve önleyici tedbir kararları etkin şekilde uygulanmalıdır.
- Bu koruma kararlarına şiddete maruz kalan kadınların çocukları her zaman dahil edilmelidir.
- Kadına yönelik şiddetle etkin mücadele için, kısa süreli koruma kararları yerine daha uzun süreli koruma kararları uygulanmalıdır.
- Risk değerlendirme prosedürleri her vaka için ayrı ayrı uygulanmalıdır.

This programme is funded
by the European Union

